

Profesor Peter Staněk: Chystá se totální proměna našeho světa. V režii nadnárodních korporací a boháčů. Chudoba a sledování úplně všeho

parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Profesor-Peter-Stanek-Chysta-se-totalni-promena-naseho-sveta-V-rezii-nadnarodnich-korporaci-a-bohacu-Chudoba-a-sledovani-uplne-vseho-455938

Jiří Hroník

29.09.2016 12:54

ROZHOVOR Téměř nepředstavitelně změní lidskou společnost čtvrtá průmyslová revoluce. Profesor Peter Staněk z Ekonomického ústavu Slovenské akademie věd varuje nejen před tím, jak obrovský počet pracovních míst zanikne, ale líčí budoucnost ve výrobě, která se čím dál více obejde bez zásahu člověka. Zvláštností čtvrté průmyslové revoluce se stane, že kontrola se přenese na umělou inteligenci a vládnoucí elity tak už nebudou potřebovat ani mezičlánek zprostředkující výsledky kontroly společnosti.

Sdílej

Foto: youtube.com

Popisek: **Profesor Peter Staněk**

O čtvrté průmyslové revoluci jste se vyjádřil, že není prostým spojením technologických změn, ale zásadním skokovým kvalitativním posunem, který posouvá společnost někam úplně jinam. Kam to bude?

Základní otázkou je, že se pravděpodobně změní celý systém subkontraktingu, jaký byl doteď. To znamená, že velká moc transnacionálů vyplývající z toho, že vlastní informace o zákaznících a finalizují výrobu, z nich udělalo klíčové hráče. Ti najímají subkontraktory, kteří pro ně dělají za podmínek, jaké ti velcí definují. To se může změnit, protože právě pomocí 4D tisku si můžete sami vytisknout jakoukoli součástku nebo výrobek v dokonalé kvalitě. A co je velmi důležité s ohledem na materiály a ostatní předpoklady, můžete je vytisknout ve velmi nízké ceně. Můžete tedy vyrábět individuální produkci přesně podle přání zákazníka za přijatelné ceny v dostatečné kvalitě, ale klíčovým se stane poznání představ zákazníka. To bude vyžadovat velmi složité informační systémy, databáze a tak dále, na což jednotliví malí výrobci síly mít nebudou. Pozice moci se u transnacionálů přesune do oblasti informací o poznacích a představách společnosti.

Druhá věc je, že technický vývoj a inovace budou konstruované tak, aby se vytvářely modulární systémy, z nichž bude možné vytvořit skládačku, puzzle. A právě celá technologie přípravy těchto modulárních systémů zůstane v rukách velkých transnacionálů, kteří pouze zapůjčí vlastní know-how k výrobě jednotlivých částí. Změní se tak celá podoba výrobního řetězce, spolupráce služeb a tak dále. Další zvláštností je, že se stále víc a víc rozšiřují služby spojené s konkrétním výrobkem, které už dnes tvoří zhruba 40 až 50 procent ceny. A služby, když se spojí s tím, že je výrobek šitý přesně na konkrétní požadavek, budou specifikované a budou tvořit stále větší část ceny finálního výrobku. Toto změnil celkový charakter vztahů ve výrobní sféře, inovacích, v rozmístění po planetě a podobně. Představa, že na jednom kontinentě vyrobíte jednu součástku, na druhém kontinentu druhou, na třetím kontinentu to smontujete, dostane zásadní trhliny. To potom znamená, že klasická podoba přesunu výroby

za lacinou pracovní silou na jiná místa po planetě zmizí a změní se prostorové rozložení výrobních systémů. Toto dohromady úplně změní celý výrobní systém, jak ho známe dnes.

Člověk by očekával, že bude ubývat pracovních míst, ale dosavadní zkušenosti ze zahraničí prý ukazují, že na jedno ztracené místo by mělo přibýt 2,5 nového. Jste v tomto směru také optimista, nebo spíše očekáváte od „průmyslu 4.0“ dramatický dopad na trh práce?

Právě naopak. Rád bych věděl, odkud se tento optimismus bere, protože si stačí jen promítnout zkušenosti z minulosti. Podstatou je, že nyní budou zanikat místa nejen v samotné výrobě nekvalifikované a málo kvalifikované, ale začnou radikálně zanikat i místa v oblasti konstrukce, designu, výroby a nebudou nahrazována. A vidíme už první náznaky, kam to směřuje. Velké nadnárodní koncerny, které měly montážní plošiny, na nichž montovaly auta, kde jedna montážní plošina vyžadovala 1200 až 1400 lidí, teď rozjíždějí montážní plošiny, které se připravují díky průmyslu 4.0, ale potřebují jen 200 až 220 lidí.

Vůbec tedy nemůžeme říci, že zaniknou místa ve výrobě a vzniknou jinde. Budou totiž zanikat ve všech oblastech i díky umělé inteligenci. To potom znamená jednu zásadní věc. Největší dopad čtvrté průmyslové revoluce bude v radikálním snížení potřeby práce ve všech oblastech. A na toto reagovaly i některé prognózy a materiály, které vydal Massachusettský technologický institut, kde jim vychází, že do roku 2030 zanikne 40 až 55 procent všech pracovních míst současnosti, ovšem zaniknou bez náhrady. Dojde tak k radikální redukci potřeby práce v celé společnosti. A nejsem si jistý, jestli na toto jsou připraveni lidé jako takoví.

Základní vizí tzv. čtvrté průmyslové revoluce je to, že vzniknou „chytré továrny“, které budou využívat kyberneticko-fyzikální systémy. O práci tak především přijdou lidé, kteří vykonávají opakující se a jednoduché činnosti. Co čeká masu lidí s nízkou kvalifikací, pro niž na trhu práce nebude vlivem čtvrté průmyslové revoluce uplatnění?

To je fundamentální otázka, protože opravdu budou zanikat místa napříč celou škálou profesí a zaměstnání, neboť umělá inteligence bude nahrazovat další a další oblasti práce, které jsou dnes vykonávané tzv. vysoce kvalifikovanou prací. V podstatě bude existovat jediný požadavek: absolutní kreativita myšlení, úplně netradiční přístupy, ale tam existuje mentální bariéra. Velká část populace není mentálně nastavená na takový systém uvažování, myšlení či chápání souvislostí. Ta skutečně nenajde žádné uplatnění. Právě proto, i ve vazbě na otázku tzv. nepodmíněného příjmu, je poměrně zřejmé, že obnovené diskuse o nepodmíněném příjmu reagují v předstihu na skutečnost, co s těmi lidmi, kteří nebudou zapotřebí. Ale tato společnost je založena na masové spotřebě. Pokud ti lidé nebudou potřební, nebudou mít příjem a společnost nebude mít masovou spotřebu, tak nastane spirála sestupné potřeby práce, kde další fáze spirály ještě zmenší celkovou spotřebu práce ve společnosti. Právě proto se na to snaží reagovat někteří autoři rozvíjením tezí nepodmíněného příjmu, kdy každý dostane nějaký obolus a na základě toho se musí přizpůsobit a z toho žít.

Druhá alternativa u některých autorů je přejít na podstatné rozšíření „part time“, který by doplňoval ten nepodmíněný příjem. To znamená, že by člověk pracoval třeba tři dny v týdnu po dvou až čtyřech hodinách, tím by si doplnil nepodmíněný příjem, ale zároveň by v něm zůstal určitý pocit užitečnosti, smysluplnosti pro společnost. Neboť pokud těm lidem dáme peníze – a na to by bylo možné úplně klidně využít dokonce jen části toků, které jsou v šedé a černé ekonomice –, tak fundamentální otázkou se stane otázka, co je náplní a smyslem života. Protože když dostanete pět set, šest set eur a fungujete bez potřeby práce, tak to může být na nějakou dobu zajímavé. Ale ta smysluplnost života se může stát fundamentální otázkou do budoucnosti.

V souvislosti se čtvrtou průmyslovou revolucí zazněla informace, že díky ní o třetinu vzroste produktivita práce. Dá se z toho usuzovat, že se ještě zvýší výroba, když už nyní jsou velké objemy zbytečné produkce, která nenajde svého kupce?

Není to absurdní situace stále hovořit o zvyšování velikosti HDP, když už spotřeba neroste, ale stále se zvyšuje počet výrobků, o které nikdo nejeví zájem? Tak HDP zvýšíte tím, že opravujete škody po katastrofách. Vzpomeňte, že největší růst českého HDP byl po katastrofálních povodních v letech 2003-4, jakou to má logiku? A další skutečnost: ekonomové by se měli velmi intenzívně zabývat tím, jaká část produkce je zbytečná, co nikdy nenajde odbyt. Vezměte si jen informaci, kterou publikovala samotná Evropská unie. Ročně se v EU zničí 90 milionů tun potravin. Nechcete je prodat pod cenou, ani nemůžete podle kvót, ale zároveň to prostě nechcete dát někam, kde jsou hladomory, a tak těch 90 milionů tun potravin zničíte. Představte si, jaká část produkce například spotřební elektroniky nikdy nenajde odbyt. Ale vy to zahrnete do hrubého domácího produktu, protože přece hrubý domácí produkt je nejlepším ukazatelem vyjadřujícím růst HDP a bohatství.

Další věc, celý systém makra je založený na průměrných ukazatelích. Průměrná mzda, průměrný důchod, průměrný příjem. Ale vždyť to není realita, klíčem je polarizace bohatství. Když má 70-80 procent lidí mzdu, která je podstatně nižší než průměrný příjem, k čemu je průměrný příjem jako ukazatel spotřeby? A další věc: musíme si uvědomit, že už minimálně sedm, osm let trvá stav, kdy ve skutečnosti mzdy nerostou. Úvahy o průměrném růstu mezd vyplývají z toho, že se kombinuje stagnující mzda u většiny lidí s rostoucí mzdou manažerů a špičkových odborníků. Ale když nerostou mzdy a vy chcete udržovat stále větší a větší spotřebu, tak zůstává jediná věc – nárůst úvěrování obyvatelstva, zadlužování. To je to, co se dnes stává fundamentálním limitem dalšího vývoje a všech diskusí o růstu, protože nelze do nekonečna brát spotřebu na úvěr. A když se vezme míra zadluženosti obyvatelstva v jednotlivých zemích, tak většina evropských zemí

dosahuje hodnot, které se pohybují na 90 až 100 procentech HDP. Dokdy lze zvyšovat objem zadluženosti obyvatelstva při stagnujících mzdách a okřesávání sociálního systému? Vždyť to je nejlepší cesta do pekla.

Nedoporučujete tedy, abychom se nechali ukolébat poměrně příznivými ekonomickými údaji v Evropě a ve Spojených státech?

Všimněte si teď hory analýz, co se vyrojily ve vazbě na čtvrtou průmyslovou revoluci, ale i ve vazbě na rozvoj, které hovoří o tom, že to je dobré. Americká ekonomika roste, roste tam zaměstnanost. Evropská ekonomika sice roste dýchavičněji, ale roste, roste zaměstnanost, avšak navzdory kvantitativnímu uvolňování se nic neděje, nedochází k masovému oživení, lidé si neberou úvěry. No logicky, když vám stagnuje mzda, tak si budete brát další úvěr? Vždyť to by byla hloupost. Nikdo se nechce do ničeho pouštět v důsledku reálných důvodů příjmové polarizace a toho, na co upozornil Oxfam, že počet lidí, kteří ovládají drtivou většinu bohatství na planetě, se stále snižuje. A když se zmenšuje, tak ti lidé nepotřebují zvyšovat kapacity, jen zhodnotit svůj finanční majetek. A právě proto máte obraz takový, jaký je. A mně skutečně připadá zvláštní, že drtivá většina ekonomů si nechce spojit tyto věci dohromady.

Samozřejmě lze to řešit i tak, že HDP zvýšíte tím, že do něj zahrnete šedou a černou ekonomiku, což udělala ESA 2010, no a máte růst HDP. Dluh zůstal obrovský, dokonce se zvyšuje, ale procento dluhu na HDP se zmenší, protože HDP roste. A naopak pravděpodobně mají pravdu japonští autoři jako profesor Ishikawa a další, kteří uvažují o tom, že je třeba začít rozvíjet novou ekonomickou teorii zmenšující se ekonomiky. Protože když nebude dostatečná spotřeba a nebude nikde na planetě, tak budou přebytečné kapacity a potom se začne stávat to, co se dnes děje, tzv. optimalizace výrobních kapacit, což se rovná snížení zaměstnanosti a zvýšení tlaku na zbývající pracovníky.

Je reálné, že v horizontu deseti, dvaceti let najde odbyť alespoň ten stávající objem produkce, když je u tzv. miléniové generace pozorovatelné, že nechce nic vlastnit, ale jen to užívat či sdílet?

Právě tady je jeden velmi vážný psychologický moment. Doted' příslušníci všech generací, hippies a podobně, revoltovali, revoltovali, ale když se dostali do středního věku a začali mít děti, tak se přizpůsobili stávajícímu systému a karavana jela dál. Ted' se však ukazuje, že tato charakteristika nové generace je trvalým jevem. Oni se nechtějí zavázat majetkem, vlastněním, splácením úvěru na tento majetek – oni si chtějí jen užívat. Hned, okamžitě. To znamená, na jedné straně se snižuje tlak na to, aby si vzali druhý, třetí, čtvrtý úvěr a pak spláceli všechny úvěry, ale na druhé straně, když nechtějí vlastnit, a na to navazuje i sdílená ekonomika jako úplně nový fenomén, tak můžeme opravdu velmi reálně uvažovat o tom, že dojde k výrazným změnám ve spotřebě. A ted' si představte souběh těchto skutečností, Na jedné straně obrovský pokles potřeby práce vedoucí k propouštění a k tomu, že lidi nepotřebujete, a nepotřební lidé nemohou mít spotřebu.

Druhý souběh: Narůstá počet chudých důchodců, a ten se bude do budoucna prohlubovat, což znamená, že pilíř domácí spotřeby jako v Německu, kde spotřeba lidí nad 65 let tvoří 48 procent vnitroněmecké spotřeby, se bude zmenšovat, neboť ti chudí důchodci budou zvažovat každé euro, každý cent.

Třetí souběh: Mladá generace, miléniová, též nechce vlastnit, nechce se zavázat obrovským vlastnictvím, spotřebou a tak dále.

A další faktor: čtvrtá průmyslová revoluce, která radikálně změní výrobní systémy. Ale na druhé straně nezapomínejme, že jedna z hlavních vlastností těch „chytrých továren“ je to, že můžete jednoho dne zastavit výrobu, druhý den ji rozběhnout, třetí den znovu zastavit, čtvrtý den zase rozběhnout výrobu. To znamená, že faktor času ve vazbě na celkovou realizovanou výrobu začne hrát obrovskou roli.

Nejen ve smyslu toho, jak rychle dodáte výrobek, ale jak rychle můžete měnit nebo zastavovat výrobní kapacitu celého systému. A tímto se opět nikdo nezabývá. Dnes, když máte menší problém s odbytem, tak zaměstnance nepropustíte, ale necháte je doma měsíc, dva za šedesát procent mzdy a čekáte, až se zvýší poptávka. Toto ale nebude nutné u chytrých továren, protože toho robota odstavíte z minuty na minutu. A celý ten proces očekávání obnovení spotřeby bude tedy ve zcela jiné dimenzi. A toto všechno v těch kumulativních efektech bude úplně měnit celý obraz vztahu produkce, spotřeby, příjmů, bohatství společnosti a tak dále.

Průmysl 4.0 prý bude znamenat konec fordismu jako systému, vyznačujícího se hromadnou produkcí, která byla schopna dát na trh veliký objem standardních a poměrně laciných výrobků, i když ne vždy nejvyšší kvality. Jak by se mohla prosadit výroba individualizovaných produktů na úkor výroby masových produktů pro miliony zákazníků?

Dosud bylo cílem snížit cenu výrobku pro zákazníka masovou produkcí, nazvěme to ještě přiměřenou kvalitou, ale vcelku klíčem byla co nejmasovější výroba, která by vydržela určitou dobu. Dnes jsme svědky zajímavého jevu: kvalita výroby klesá, takže čistě „náhodou“ výrobek přestane fungovat přesně po uplynutí dvou let, co má záruční lhůtu. To byla jedna z cest. Ale druhá závažnější cesta je systém agregátů a modulárních prvků, ze kterých se skládají výrobky, které jsou odlišné, protože univerzálnost se přesunula do roviny jednotlivých komponentů. A teď si představte, že tento robotický systém bude ještě intenzivněji a ještě rychleji kombinovat v nových množstvích kombinací podobu finálního výrobku. Ale protože robotický systém je nastavený i na jiných systémech ekonomického fungování, tak už nepotřebujete masovou výrobu s nízkou cenou pro miliony zákazníků. Vytváříte individuální výrobek, modulárně poskládaný robotickým systémem pro konkrétního zákazníka, přičemž toto všechno umožní snížit cenu.

Tím se změní jeden z hlavních postulátů ekonomie, že cenu můžete snižovat jenom při dostatečném nárůstu výroby. V konečném důsledku to bude znamenat, že budete mít výrobek přesně podle vašich představ, ten automobil bude mít žlutou střechu s červenými hvězdičkami, z boku bude mít oranžové pruhy, bude mít takové a takové světlomety, bude hybridní s tímto a tímto výkonem a tak dále. Na špičce tohoto vývoje je automobilový průmysl, který první přešel na modulární systém. Po něm následuje spotřební elektronika a další výrobní odvětví. Ale toto všechno úplně změní charakter toho výrobku. No a samozřejmě další věcí, která se objeví, je otázka luxusních a tzv. standardních výrobků. Luxusní výrobky se doteď odlišovaly provedením, cenou a byly co nejrychleji obměňované. Hlavním parametrem luxusních výrobků do budoucnosti se stane dlouhodobá užitelnost výrobků a vysoká cena a luxusnost bude dokladovaná právě tím, že výrobek je tak superkvalitní, že vám bude dělat službu roky a roky. To znamená, že se změní i vlastní produkce průměrných výrobků a změní se i produkce luxusních výrobků. A co je nejhorší, toto bude pravděpodobně probíhat v intervalu pěti až deseti let, ne déle.

S tím souvisí skutečnost, že stále se zdokonalující technologie se sice zasloužily o čtvrtou průmyslovou revoluci, ale zároveň umožňují čím dál větší kontrolu společnosti a jejích členů. Dá se tomu nějak bránit, nebo ve jménu „pokroku“ nám nezbyvá nic jiného než takovou oběť přinést a nechat se sledovat, potažmo i ovládat?

Za prvé, možná si to dnes někdo neuvědomuje, ale dnes už existuje software, který na základě toho, když platíte kreditní kartou – a platíte určité druhy zboží, na určitém území, na určité trase, v určitých obchodech, s určitou frekvencí, v určitých cenových hladinách, s čímž souvisí i kvalita –, vytvoří pomocí těchto údajů váš psychologický profil jako spotřebitele. Na druhé straně víte, že iPhony každých deset sekund poskytují informace o vaší poloze a vyhodnocování těchto systémů umožňuje zjistit, kudy jezdíte do práce, kde se zdržujete, kam jste si zašel na večeři, jak jste platil a podobně.

Vzniká tedy systém kontroly společnosti, i když si možná někdo řekne – kdo by takové množství informací zpracovával. Problém je v tom, že právě umělá inteligence umožňuje zpracovat i tyto terabyty informací. To znamená, že kontrola společnosti přestává být doménou lidí, kteří sedí u kamer a kontrolují pohyb, který kamery zaznamenávají. Toto všechno se přesouvá do sféry umělé inteligence, která vyhodnocuje majoritní procesy, jejich charakter, způsoby, časování, prostorové rozložení a tak dále. A tím vlastně vzniká úplně nová podoba, že kontrolu společnosti už nebude uskutečňovat nějaký kontrolující člověk, mechanismus, organizace, ale umělá inteligence, která dostane přesné zadání, jaké procesy, nazvěme je rizikové, by ve společnosti probíhat neměly.

Můžete uvést příklad toho, jak ta nová kontrola společnosti může vypadat?

Už dnes jsou v některých amerických městech sledovací systémy, které sledují shromažďování obyvatel. Když to shromáždění vykáže určité parametry rizikového vývoje, automaticky následuje nasazení policejních jednotek. Jak byste nazval takový způsob kontroly společnosti? Na druhé straně jste možná zachytil diskusi okolo výrobků Samsungu, rozumný, moudrý televizor, který zapínáte hlasem, ale on zase doslova sleduje všechno to, co se děje před obrazovkou a hlásí to zpět svému výrobcí. To je přece to samé jako software v některých počítačových firmách, který bez vašeho vědomí některá klíčová data posílá výrobcí. To znamená, že už dnes jsme ve fázi úplné kontroly společnosti. Jen rozdíl je v tom, že jednotlivé systémy zůstávaly oddělené a klíčovým prvkem kontroly zůstával sledující člověk, lidský faktor.

Zvláštností čtvrté průmyslové revoluce je to, že už ani kontrola nezůstává ve sféře člověka, ale přenáší se na umělou inteligenci a vládnoucí elity tak už nepotřebují ani mezičlánek zprostředkující výsledky kontroly společnosti. Systémy Big Data opravdu umožňují zpracovávat terabyty informací o všech způsobech jednání a fungování

společnosti, jejích jednotlivců i firem a dokáží je sledovat až do posledního detailu teritoriálního rozložení. Takže když se to vezme do důsledků, jeden z hlavních fenoménů je to, že i kontrola přešla z člověka na umělou inteligenci a robotické systémy. Samozřejmě někdo může být šťastný z toho, že mu chladnička oznámí, že mléko v ní je po době trvanlivosti, považuje se to za geniální výtvar inteligence, ale nejsem si jistý, jestli ti, kdo to oslavují, si uvědomují, k čemu to povede.

Tak, jak to říkáte, to zní docela i zlověstně. Máme v tomhle ohledu vidět budoucnost v černých barvách?

Zatím vždy, bohužel, se v historii jakákoli technika obrátila proti člověku. A moje obava spočívá v tom, že tyto sledovací, kontrolní logistické systémy k tomu povedou. A vezměte si poslední otázku, která je mojí oblíbenou. Když vytvoříte umělou inteligenci, která má odlehčit člověku od opakujících se činností tak, aby se mohl věnovat tvořivé práci – odmyslím od toho, kolik lidí je schopných takové práce –, tak vzniká zásadní otázka. Když umělá inteligence převezme většinu funkcí řízení společnosti a my jsme ji naladili logicky a ve prospěch člověka, tak první, co umělá inteligence udělá, že začne porovnávat logiku společnosti a logiku ekonomiky. Když si uděláte analýzu logiky společnosti a ekonomiky, tak dospějete k závěru, že jak společnost, tak i ekonomika, je v podstatě nelogická, uskutečňuje se nelogickým způsobem, jedná nelogicky, cíle jsou nelogické. A ta umělá inteligence nebude chtít ovládnout člověka, vzbouřit se jako terminátor a podobně, ale bude jen chtít dát logiku lidské společnosti, jejímu jednání, jejím systémům, jejím službám a tak dále.

Co taková situace lidstvu přinese?

Jakmile k tomu dojde, tak pak nastane klíčová konfrontace schopností člověka kreativně myslet, logicky myslet a toho, co umělá inteligence při kontrole společnosti zjistí. A jste si opravdu jistý, že devadesát pět procent společnosti je nastaveno na kreativní, inteligentní, logické myšlení, chápání souvislostí, architekturu vztahů a všech ostatních

skutečností? Anebo platí to, co zjistily výzkumy sociologů, politologů, etologů a dalších, že tvořivě a nezávisle je schopných myslet čtyři, pět procent lidí. Patnáct procent je schopných rozvíjet tyto myšlenky té skupiny. A ti zbývající se vezou a základem civilizace je skutečnost, že většina lidí používá výsledky technické revoluce bez toho, aby jim rozuměla, jen je používá. V takovém případě pak charakter společnosti, kreativnost myšlení jednotlivců, kontrolovaný systém společnosti a technické zázemí, které toto všechno dovoluje, je právě ta klíčová kvalitativní změna, kterou já nazývám pátý civilizační zlom. A když toto se může dít na celé planetě, tak máte odpověď, že jde o planetární proces.

Ale dá se vůbec očekávat, že vývoj bude všude ve světě úplně stejný?

Dosud všechny úvahy o budoucnosti vycházely z toho, jako kdyby společnost byla homogenní. Všichni jí popcorn, mají doma tablet, komunikují přes net a všichni jsou stejní. Ale uvědomme si, že dokonce většina lidí na planetě nehovoří ani anglicky, to maximálně jedna miliarda, že většina lidí funguje v jiných historicko-kulturních zázemích.

A kdybych chtěl uvažovat o výzkumu, tak jsou to dvě zásadní věci. Jakým způsobem kreativně změní průmyslová revoluce způsob jednání a uvažování lidí a jak je vlastně heterogenizovaná společnost na planetě, když vezmeme do úvahy civilizační modely, evropský i americký, protože ani ty nejsou stejné, asijský, jihoamerický, arabský a další. A uvědomme si, že toto jsou modely, které mají za sebou stovky a tisíce let historie. Amerika tvrdí, že její výhodou je to, že její historie sahá dvě stě padesát let zpátky, nemají historické zázemí. Ale všechny ostatní oblasti mají svoje tisícileté historické zázemí.

A když se vrátíme k Evropské unii a spojíme to se čtvrtou průmyslovou revolucí, tak hlavní problém Evropy je v tom, že my jsme předběhli v integraci a v ostatních věcech jednu zásadní skutečnost – obrovskou míru historické heterogenity Evropy. A z Němce neuděláte Evropana,

stejně tak ze Španěla. Každý má své historické kořeny a historické zázemí. A právě to zázemí by bylo možné využít ve vazbě na umělou inteligenci a robotické systémy, že právě tu zvláštnost každého civilizačního okruhu, každého národního modelu můžete kombinovat s technickým zázemím. A to by mohlo vytvořit úplně jiný obraz světa. Ale samozřejmě otázka je, jestli to chtějí elity, jestli to chtějí nadnárodní korporace, které mají obrovský vliv a jediné dnes využívají veškeré důsledky čtvrté průmyslové revoluce, a zda je na to připravené obyvatelstvo na planetě. Nejsm si jistý, že odpovědi na tyto otázky znějí ano.

Jaké jsou v procesu čtvrté průmyslové revoluce role vlád, jak by do něj česká nebo slovenská vláda mohly vstupovat, nebo ani není šance exekutivy do něj zasahovat?

Odpověď je taková. Co vám garantuje stát? Garantuje vám bezpečnost, zdraví, vzdělání a stále se tváříme, že v Evropě i zaměstnanost. Když garantuje tato čtyři východiska a všechna se radikálně změni čtvrtou průmyslovou revolucí, tak si lidé začnou klást otázku, na co jim stát je, když je neochrání před tíživými důsledky těchto čtyř změn. V takovém případě by celkem logicky stát mohl vstupovat do tohoto procesu. Samozřejmě čtvrtou průmyslovou revoluci realizují především obrovské nadnárodní koncerny, jako je Volkswagen, Siemens a tak dále. Na ně jsou i vlády krátké. Ale je tu jedna ze zásadních oblastí, kterou by bylo možné použít a je i v kompetenci vlád a samospráv, systémy Smart – Smart Cities, Smart Transport, Smart Education a tak dále. Inteligentní města by mohla radikálně změnit tlak na energii, dopravu, emise, zdravotnictví i vzdělávání a samozřejmě vzdělávání patří mezi fundamentální. A zde je nezastupitelná úloha vlády. Ale vychovává vzdělávací systém lidi ke kreativité, netradičnímu myšlení, chápání architektury souvislostí, k práci s informacemi, nebo z nich spíš vytváří opakující papoušky, kteří jen opakují jen tzv. pravdy a dogmata?

Na druhé straně systém inteligentního zdravotnictví znamená systém předcházení chorobám a znamená také zvláštní skutečnosti, které by mohl stimulovat stát. Představte si, že díky tomu, že dnes hnojíme umělými hnojivy, v zelenině, v obilí, ve všem, radikálně klesl počet minerálních látek, které původně byly podmínkou fungování našeho imunitního systému. Šlechtění ovoce vedlo k obrovským jablkům, hruškám či broskvím, k odolným ovocím, ale snížilo stav stopových prvků na deset procent původní úrovně. Ale bez stopových prvků náš systém není schopen identifikovat onkologické buňky i jiná onemocnění. Proto se nelze divit, že onkologové do budoucna odhalují nárůst onkologických onemocnění o 60 až 70 procent. Otázka zní: nezměníme strukturu zemědělství z hlediska zemědělské a potravinářské výroby tak, abychom předcházeli onemocněním, doplněné o screeningové programy díky novým technologiím, předcházejícím samotnému onemocnění, čímž významně snížíte náklady na celý systém zdravotní péče a každému občanovi zajistíte kvalitní život bez nemoci, ale i kvalitní život v době nemoci.

A tady by měla nastoupit role státu?

Toto nebude zajišťovat žádný výrobce, žádná soukromá Penta ani nikdo jiný – to je věc, která by měla jednoznačně spadat mezi funkce státu. Stát by měl na tomto základě formovat centra, odborníky, směřovat tam finance a mohl by tím získat vděk občanů za to, že platí daně a za to dostanou superkvalitní služby v oblasti zdravotnictví i jinde.

Představte si inteligentní město, v němž obsluhu dopravy v aglomeraci obstarávají auta bez řidičů. Žádné havárie, žádné ztráty, žádné riziko, když se potřebujete přesunout z bodu A do bodu B rychle, optimálně a bezpečně. Zase podpora tohoto systému dopravních struktur je přímou záležitostí státu. Spojení mezi aglomeracemi rychlostními železnicemi umožňujícími pohodlné a rychlé přesunutí, i další velká oblast infrastrukturních projektů, by měly být klíčovou úlohou státu. A takto se

dostáváme k tomu, co by stát měl dělat v této fázi, a to je to, čemu já říkám inteligentní infrastruktura společnosti tak, aby ekonomika vytvářela předpoklady pro kvalitní a plný život každého člena společnosti, ale zároveň aby společnost optimalizovala fungování všech dopravních a výrobních systémů, což spadá do působnosti státu a municipalit.

Na to by se dalo navázat další otázkou, jak bude působit čtvrtá průmyslová revoluce na tzv. relokizaci a návrat k lokálnímu vývoji. Ale to už by byla další soustava složitých otázek.

Psali jsme:

VIDEO Profesor Peter Staněk: Do roku 2030 zanikne až 60 procent pracovních míst

Svaz průmyslu: Většina podniků vidí v průmyslu 4.0 příležitost ve zvýšení produktivity práce

Obrovská změna, miliony lidí bez práce. A že nás zachrání uprchlíci? To se zcela mívá, naopak, předvídá Ilona Švihlíková budoucí vývoj

Profesor Peter Staněk: Budou vás trestat za to, že nemáte správný názor, třeba na uprchlíky. Už to začíná. Bohatí bohatnou, chudáci chtějí přežít

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

131-981500247/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se [ZDE](#).

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se [ZDE](#).

reklama

Článek obsahuje štítky

Staněk , čtvrtá průmyslová revoluce , průmysl 4.0 , umělá inteligence

autor: Jiří Hroník

Mgr. Jana Černochová byl položen dotaz

Budete usilovat o vystoupení z OSN?

Nebo jste to jen tak plácla? Jaké by to pro nás mělo důsledky? Stalo by se něco, kdybysme nebyli členy?

Odpověď na tento dotaz zajímá celkem čtenářů: 65

Tato diskuse je již dostupná pouze pro předplatitele.

Další články z rubriky

17:00 Lidé chudnou, nemohou utrácet, ekonomika klesá. Jednoduchá matematika

INVENTURA MARKÉTY ŠICHTAŘOVÉ Lidé reálně chudnou. A když chudnou, nemohou zvyšovat útraty. Když škrt...

10:53 „Srabák a zbabělec Fiala“. Okamura připomíná, co všechno sliboval a pak sprostě porušil

23:59 Poslanec Vích: Ukrajině už řádně teče do bot. Černochovou odvolat

14:24 Docent Valeš: Fialovi tečou nervy. Vede nás k totalitě. Podobnost se Stalinem

4:42 Západní civilizace je nalomená, varuje profesor Tomský. Na univerzitách indoktrinace, popírá se přirozenost

15:54 Ani se nezastydí? Vyoral překvapen, kdo všechno si vzal metál z rukou komunisty.